

Atso Eerikäinen

Vihkipappina Tokiossa

Kulttuurien mustassa aukossa

Toinen, uudistettu painos

Atso Eerikäinen

VIHKIPAPPINA TOKIOSSA

東京の結婚式牧師

*Kulttuurien
mustassa aukossa*

JF-Con

2012

Valmistaja:

Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

Kustantaja:

Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Toinen, uudistettu painos

JF-Con © Atso Eerikäinen

2012

ISBN: 978-952-498-934-3

ALUSTA LOPPUUN

Piispa Hannes Leinosen harvaksen lausumasta ordinaatio-puheesta Oulun tuomiokirkossa juhannuksena 1970 jäi läh-temättömästi mieleeni sen perusajatus:

”Kuulkaa niin kuin näette.”

Nykyisestä raamatusta en lausetta löydä. Siellä on jo-ko: ”Kuulkaa ja nähkää” tai toisinpäin. Piispan neuvo on syvällisempi: ei pidä toimia kuulopuheitten mukaan näke-mättä todellisuutta.

Nähdäkseni suomalaista arkitodellisuutta sekä seurakunnis-sa että koulumaailmassa pureduin vasta vihittynä pappina kotimaan karuun kamaraan kuin korkkiruuvi. Aluksi (1970–1978) menin minne kutsuttiin tai määrättiin: Salla ja Lohta-ja, ja myöhemmin, minne halusin: Ullava, Pieksämäki, Kark-ku ja Mellilä.

Nähdäkseni enemmän ja kauemmas, kiertokulku jatkui vas-tapäivään ympäri maapallon. Sen ensimmäisessä syklissä (1978–1985) olin – Michiganin yliopistossa Yhdysvalloissa tapahtuneen neljän kuukauden englanninkielen kielikyllyn lomassa – papin tehtävissä Detroitissa sekä Kanadan Windsorissa ja Sault Ste. Mariessa.

Tokiossa japaninkielen o-furossa ja kulttuurin mustassa aukossa kaksi vuotta riisuttuna länsimaisesta omahyväisyy-destä, palvelin pappina Länsi-Japanissa: Koobessa ja Nishinomiassa.

Maailmankuvani perusteellisesti muuttanut kierros maapal-lon ympäri päättyi perhesyistä kesken kaiken, mutta on-

neksi Uudenkaupungin Pyhämaahan, joka on kuin Japani, neljästä pääsaaresta muodostuva saarivaltakunta vapaana vellovan meren sylissä. Siellä sielu sai levätä ja rauhassa sulatella maailmalla nähtyä ja kuultua.

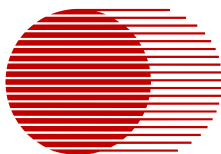
Toisella – jälleen vastapäivään suuntautuneella – maapallon kierroksella, joka alkoi maaliskuussa 1996, olin aluksi Yhdysvaltojen Oregonissa, Portlandin suomalaisen kirkon ja kulttuurikeskuksen pappina lähes kuusi vuotta, ja muutettuani vihdoinkin takaisin oikeaan Japaniin, olin kahdeksan vuotta maailman suurimman kaupungin, Tokion, vihkipappina. Nyt vietän rauhallisia eläkevuosia Tokion länsilaidalla, buddhalaisittain sanoen: ”puhtaan maan” puolella.

Toinen maailmankierros päättyy varmasti ”(pyhäksi) maaksi” jossakin, ja jos Helsingin Sanomien Deadline-laskuriin on uskomista, kierros katkeaa viimeistään heinäkuun 11. päivänä 2024. Minulle kuitenkin luvataan optio peräti seitsemän vuoden aikalisään, jos näkisin niin kuin kuulen lääkäreitten sanovan.

Hyvissä ajoin – ennen kuin kaikenlainen kiertolaisuus syi-neen ja seurauksineen katkeaa – aion kertoa, mitä olen kokenut ulkomaalaisena vihkipappina Tokiossa, länsimaisille ihmisille vaivoin avautuvassa japanilaisessa kulttuurissa, joka imee itseensä kaiken kuin avaruuden musta aukko.

Tokion tapahtumahorisontissa kuohuva ajan virta katoaa ikuisuuteen, ja kaikki muuttuu – toisenlaiseksi.

SISÄLTÄÄ

ALUSTA LOPPUUN	3
JOSTAKIN JOHONKIN	7
JUURTUMINEN TOKIOON	21
TOKION VIHKKIKAPPELIT	53
PUUTARHAKAPPELI	65
VIHKISEREMONIAT	81
MORSIAMENHUONEESSA	103
JUMALAN JA IHMISTEN EDESSÄ	115
YHTEISEN ELÄMÄN EVÄÄKSI	139
JAPANILAINEN AVIOLIITTO	161
LOPUSTA ALKUUN	181

JOSTAKIN JOHONKIN

Oli syyskuun 11. päivä vuonna 2001 Portlandissa, Yhdysvaltojen Oregonissa. Makasin hammaslääkärin tuolissa. Suomalaissyntyinen, Astoriassa aikuiseksi varttunut hammaslääkäri Jukka Perkiömäki rakenteli jokapäiväiseen leipään lohjennutta poskihammastani.

”Oletko nähnyt tai kuullut tämän aamun uutisia”, Jukka kysyi.

”Enpä viitsi tuhлата aikaa sellaiseen nykyään”, vastasin ja kysäisin uteliaisuuttani: ”Onko jotain tosiaan tapahtunut?”

Kun presidentti Bill Clintonin sikarien nerokas uusiokäyttö oli kaluttu loppuun, presidentti George W. Bush nuoremman aikanaan ei ollut tapahtunut mitään maininnan arvoista. Varsinkaan Amerikan ulkopuolisesta maailmasta harvoin kuuli ja näki mitään. Suomesta oli kuuden vuoden aikana ylittänyt uutiskynnyksen vain – eukonkantokilpailu.

”Uskomatonta! Tänä aamuna neljä matkustajakonetta kaapattiin. Kaksi niistä ohjattiin törmäämään World Trade Centerin pilvenpiirtäjiin ja yksi Pentagoniin. Neljäs putosi maahan Shanksvillessä, Pennsylvaniassa, ennen ilmeistä kohdettaan Valkoista taloa.

Muutaman tunnin savuavan roihun jälkeen pilvenpiirtäjät toinen toisensa jälkeen romahtivat kuin korttitalot. Ainakin 3000 ihmistä on saanut surmansa”, Jukka sai sanottua ja yritti sitten keskittyä poskihampaan rakentamiseen.

Vanhan kansan uskomus, jonka mukaan hampaan lohkeaminen ennakoi jotain ikävää, näytti toteutuneen.

Oli haudanhiljaista. Vain hammasporan vihlova surina resonoi pääkallossani. Kuulin niin kuin näin.

Työ tuli aikanaan valmiiksi, mutta vaatisi vielä loppusilauksen Tokiossa, jonne kerroin meidän pian muuttavan.

”Kiitos Jukka! Tämän hammaslääkärikäynnin muistan varmasti koko ikäni. Sielua vihloi niin julmetusti”, sanoin jäähyväisiksi.

Matka Sylvanista Pohjois-Portlandin North Charleston Avenuelle, suomalaisen seurakunnan pappilaan – afroamerikkalaisten ja meksikolaissiirtolaisten lasten kansoittaman koulun, rappeutuvan kirjaston ja aavemaiseksi ränsistyneen hautaustoimiston viereen kesti – ikuisuuden.

”Liikennehillo” (*traffic jam*), kuten tšekäläiset ”finnit” liikenneruuhkaa nimittivät, oli pahin kokemani kuuteen vuoteen. Autot ajoivat neljällä kaistalla tuskin kävelyvauhtia, kun tavallisesti ajettiin vähintään sallittua 60 mailin nopeutta. Kävelyvauhdissa saattoi navigaattoreista kuunnella ja katsella kiihkeän amerikkalaisen elämän rytmin halvaannuttaneesta iskusta.

Kun lähestyttiin Portlandin halki hiljaa virtaavan Willametten ylittävistä 16 sillasta komeinta, Fremont-kaarisiltaa, liikenne jähmettyi kokonaan. Sen sillan ylittäminen oli yhtä vaikeaa kuin pääseminen – kaiken ylitse.

Suomalaisen Alpo Tokolan – kun muut yrittäjät eivät olleet pystyneet – mestarillisesti rakennuttaman ja marraskuun 11. päivänä 1973 avatun 656 metriä pitkän, nelikaistaisen, ässänmuotoisen sillan olisi pitänyt olla ainakin kuusikaistai-

nen, jotta liikenne sinä päivänä olisi jotenkin sujunut – jos sittenkään.

Fremontille noustessa I-405 Highwaylta haarautuu Astoriaan johtava U.S. Road 30. Amerikansuomalaisten periferiaan ei koskaan ollut tungosta, joten ehkä pääsisin ylittämään Willametten – keidenpä muiden kuin suomalaisten jo 1900-luvun alussa rakentamaa – 630 metriä pitkää, neli-kaistaista St. John-kaarisiltaa pitkin Portlandin syntyhistoriaa havitsevaan kaupunginosaan.

Sillan korkeimmalta kohdalta näkyivät upeasti kaikki neljä lumipeitteistä tulivuorta: Oregonin korkein vuori Mt. Hood (3.426 m) sekä Washingtonin Mt. Adams (3.742 m), Mt. St. Helens (2.550 m) ja 100 mailin päässä, Seattlen vieressä kohoava Mt. Rainierkin (4.392 m). Niistä muinoin eittämättä kaunein, ”Helena-kuningatar”, joka toukokuun 18. päivänä 1980 oli rajussa purkauksessa menettänyt 400 metriä kruunustaan, tuprutti savua pahaenteisesti.

Oregonin Portland, taustalla Mt. Hood

Japanilainen vaimoni Michiyo (三千代, Kolmetuhatta sukupolvea) oli pakkaamassa vähäistä omaisuuttamme Nippon Expressin tukeviin pahvilaatikoihin saapuessani vihdoinkin kotiin. Mitä ihmisen loppujen lopuksi tarvitsee omistaa tai olla omistamatta, kukaan tuskin koskaan ajattelee.

Tuon periviisauden olin henkeä pidätellen kuullut jo kansakoulupoikana Anton Tšehovin novellista *Kuinka paljon ihminen tarvitsee maata?* Radiokuunnelmassa Tšehovin vastaus Kauko Käyhkön möreällä bassolla kaikui vielä korvissani:

”Ruumis tarvitsee maata kolme arssinaa, mutta ihminen tarvitsee koko maanpiirin: niin vähän ja – kaiken.”

Helsingin Katajanokalla Pauligin kahvitehtaan pistävässä tuoksussa vietettyjen opiskeluvuosien jälkeen muutto lapsuuden kodista Heinolan Veljeskylästä ensimmäiseen työpaikkaani Keravalle – uskonnon ja filosofian tuntiopettajaksi – loppukesällä 1970 sujui naapurin Sisu-merkkisellä sorakuormurilla, lastinaan pääasiassa isältä perimäni laaja kirjasto.

Muutto Keravalta Sallaan ensimmäiseen pappisvirkaani – viralliseksi apulaiseksi Lapin legendaariselle rovasti Erkki Koivistolle – seuraavana kesänä tapahtui VR:n härkävauhdissa, samanlaisessa, jossa varusmiespalveluaikani 1963–64 joukko-osastoja rahdattiin Rauman syyssotaharjoituksiin. Siihen kuormaan oli jo hankittu muutama huonekalukin, kuten keinutuoli – kai eläkepäiviä ajatellen.

Piispa Leinonenkin totesi piispantarkastuksen kahvitauolla Sallan pikkupappilassa kiikun erinomaiseksi lepotuoliksi:

Alusta loppuun, ja lopusta alkuun.

Kertomus suomalaisen vihkipapin kokemuksista Tokiossa, länsimaiselle ihmiselle vaivoin avautuvassa japanilaisessa kulttuurissa, joka imee itseensä kaiken kuin avaruuden musta aukko.

Tokion tapahtumahorisontissa aika sulautuu ikuisuuteen, ja kaikki muuttuu toisenlaiseksi.

Atso Eerikäinen
on palvellut pappina
yli 40 vuotta:

Suomessa,
Yhdysvalloissa
ja Japanissa

www.bod.fi